

O C H

R O N

A nr 2 Z A

B 2025 Y T

K Ö W

2 (287) LXXVIII

O C H
R O N
A Z A
B Y T
K Ó W

RADA NAUKOWA

dr inż. Waldemar Affelt
dr Łukasz Banaszek
dr hab. Zbigniew Bania, prof. UKSW
dr hab. inż. arch. Mykola Bevz, prof. Pol. Lub.
prof. dr hab. Łukasz T. Bratasz
prof. dr hab. Krzysztof Chmielewski
prof. dr hab. Waldemar Deluga
prof. dr hab. Piotr S. Dobosz
prof. Miloš Drdacky
prof. Vladek Fuchs
dr Alicja M. Jagielska-Burduk
Alfredas Jomantas
dr Paulina Legutko-Kobus
prof. dr hab. Jadwiga Łukaszewicz – przewodnicząca
prof. dr hab. Jacek K. Martusewicz
dr Jolanta E. Polanowska
prof. dr Stefan Simon
Iva Raič Stojanović
dr hab. Wojciech Szafranski, prof. UAM
prof. dr hab. Andrzej M. Szczerski
prof. dr hab. Bogusław Szmygin
prof. dr hab. Maciej Trzeciński
prof. dr hab. inż. arch. Bartosz M. Walczak
dr Eleni Vassilika
prof. dr hab. inż. arch. Agata A. Zachariasz

WYDAWCA

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

ul. M. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa
tel. 22 826 02 39, 22 826 93 52
e-mail: nid@nid.pl
nid.pl

ISSN 2956-6606

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

prof. dr hab. Bogumiła J. Rouba | redaktor naczelna
dr Anna Czerwińska-Walczak | zastępca redaktor naczelnej
Maria Wierzchoś | redaktor prowadząca
Beata Wojda | sekretarz redakcji
Paulina Piądtłowska | redaktorka językowa i korektorka
Piotr Berezowski | redaktor graficzny

Janusz Górski | projekt graficzny
Anne-Marie Fabianowska | tłumaczenia i korekta tekstów
w języku angielskim
Aleksandra Kalinowska | współpraca przy opracowaniu
Jacek Błach | redakcyjnym numeru

Artykuły publikowane w czasopiśmie są udostępniane w modelu Open Access na warunkach licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe (CC BY 4.0).

All articles published in this journal are made available under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

Dokładamy wszelkich starań, aby publikowane materiały były jak najbardziej dostępne dla wszystkich użytkowników, jednak ze względu na specyfikę czasopiśma i dostosowanie numeru do możliwości druku plik nie jest w pełni zgodny z wymaganiami standardu WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines) dotyczącymi dostępności treści cyfrowych.

Sfinansowano ze środków
Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

RECENZENCI ARTYKUŁÓW ZGŁOSZONYCH DO TEGO NUMERU

prof. dr hab. Jakub Adamski, Uniwersytet Warszawski

dr inż. Waldemar Affelt (emeritus), Politechnika Gdańska; Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

dr Łukasz Banaszek, Historic Environment Scotland

dr Maciej Baran, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

dr Cristina Cameron (profesor emeritus), University of Montreal

prof. dr hab. inż. arch. Małgorzata Chorowska, Politechnika Wrocławska

dr hab. Magdalena Iwanicka, prof. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

dr Daria Jagiełło, Uniwersytet Mikołaja DEEKopernika w Toruniu

prof. dr hab. arch. Marzanna Jagiełło, Politechnika Wrocławska

adw. dr hab. Marlena Jankowska-Augustyn, prof. Uniwersytetu Śląskiego

dr hab. Joanna Karbowska-Berent, prof. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

dr inż. arch. Rafał Karnicki, Politechnika Wrocławska

dr hab. inż. Krystian Kozioł, prof. Akademii Górniczo-Hutniczej im. S. Staszica w Krakowie

dr hab. Sławomir Królewicz, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

prof. dr hab. Jakub Lewicki, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

mgr inż. arch. Dominik Mączyński

prof. dr hab. Jerzy Miziołek, Uniwersytet Warszawski

prof. dr hab. Justyna Olszewska-Świetlik, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

dr Agnieszka Oniszczyk, Narodowy Instytut Dziedzictwa

dr inż. Wojciech Ostrowski, Politechnika Warszawska; Uniwersytet Jagielloński

dr inż. Katarzyna Piotrowska

prof. dr hab. Włodzimierz Rączkowski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

dr inż. Jan Antoni Rubin, Akademia Nauk Stosowanych w Raciborzu

dr Sybilla Stanisławska-Kloc, Uniwersytet Jagielloński

dr hab. Zbigniew Tucholski, prof. Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

dr hab. Miron Urbaniak, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego

dr hab. Rafał Zapłata, prof. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

O C H
R O N
A Z A
B Y T
K Ó W

nr 2 2025

2 (287) LXXVIII

ISSN 2956-6606

7 Słowo wstępne

9 Foreword

TECHNOLOGIE CYFROWE | DIGITAL TECHNOLOGIES

Karol Argasiński, Artur Tomczak

- 11 Cyfrowa karta ewidencyjna zabytku – wykorzystanie standardów openBIM w dokumentowaniu i walidacji danych dziedzictwa na przykładzie kościoła Miłosierdzia Bożego w Kaliszu

Digital monument record card – the use of openBIM standards in documenting and validating data concerning heritage based on the example of the Church of Divine Mercy in Kalisz

Michał Jakubczak, Michał Tyszkiewicz, Michał Leloch

- 31 Zastosowanie uczenia maszynowego w archeologii – metodyka i studium przypadku

The application of machine learning in archaeology – methodology and case study

Renata Bożek, Magdalena Dobrowolska, Artur Obłuski, Jaap Velthuis,

Noemi Zabari, Katsiaryna Katrankova

- 51 Rozwój metod analizy strukturalnej stanowisk archeologicznych i formacji geologicznych oraz pojedynczych obiektów dziedzictwa kulturowego z zastosowaniem nieniszczącej metody radiografii i tomografii mionowej

The development of methods for the non-destructive structural analysis of archaeological sites, geological formations and individual cultural heritage objects using radiography and muon tomography

Andrzej Gołembnik

- 73 Od szpachelki do algorytmu – o metodach sprzed lat i ich wykorzystaniu w dobie cyfrowych technologii i sztucznej inteligencji

From spatulas to algorithms – on methods from years gone by and their use in the age of digital technologies and artificial intelligence

PRAWO | LAW

Andrzej Jakubowski, Alicja Jagielska-Burduk

- 103** The Polish Contribution to the Protection of World Cultural Heritage in the Last Five Decades
Polski wkład w zachowanie światowego dziedzictwa kulturowego w perspektywie ostatnich pięciu dekad

Wojciech W. Kowalski

- 131** Aspekty prawnoautorskie wykonywania dokumentacji zabytków z wykorzystaniem współczesnych technologii pomiarowych – skaningu laserowego naziemnego i lotniczego oraz fotogrametrii bliskiego i średniego zasięgu
Copyright implications in the context of documenting historical monuments using contemporary measurement technologies, including terrestrial and aerial laser scanning, as well as close-range and medium-range photogrammetry

BADANIA | RESEARCH

Bogusław Andres

- 147** Stereotypowe postrzeganie grzyba *Serpula lacrymans* a prowadzenie remontów odgrzybieniowych w obiektach zabytkowych
The stereotypical perception of the fungus *Serpula lacrymans* and the issue of mould removal in historic buildings

Paulina Węgrzyn-Jankowiak, Maria Goryl, Paulina Krupska-Wolas, Łucja Rodzik-Czałka, Anna Ryguła

- 167** Technika i technologia wykonania siedemnastowiecznego obrazu z wizerunkiem Matki Boskiej Hermanickiej. Badania konserwatorskie obiektu zbudowanego z trzech nakładających się na siebie kompozycji
The techniques and technology used to create a seventeenth-century painting of *Our Lady of Hermanice*. Conservation research on a painting consisting of three overlapping compositions

Karol Guttmejer

- 193** Fasada kościoła Sióstr Wizytek pw. Opieki św. Józefa w Warszawie. Prace remontowe i konserwatorskie od 1845 do 1984 roku w świetle dokumentów archiwum klasztornego
The facade of the Church of the Nuns of the Visitation (St Joseph's Church) in Warsaw. Renovation and conservation works from 1845 to 1984 in the light of the convent's archival documents

ARCHITEKTURA | ARCHITECTURE

Maria Bicz-Suknarowska

- 217** Romańska możnowładcza siedziba rodu Toporów w Morawicy
The Romanesque seat of the Topór family in Morawica

ARCHITEKTURA KRAJOBRAZU | LANDSCAPE ARCHITECTURE

Dorota Sikora

- 233** Założenie pałacowo-ogrodowe Sieniawskich-Czapskich w Warszawie – historia przekształceń, wartości zabytkowe i możliwości ochrony

The Sieniawski-Czapski palace and garden complex in Warsaw – history of its transformations, historical value and the possibilities for safeguarding it

ZARZĄDZANIE DZIEDZICTWEM | HERITAGE MANAGEMENT

Jarosław Kłaś, Agnieszka Konior

- 265** Dziedzictwo przemysłowe kombinatu metalurgicznego w Nowej Hucie w kontekście zarządzania dziedzictwem hut żelaza i stali w Polsce i Europie (część 1)

The industrial heritage of the metallurgical plant in Nowa Huta in the context of managing the heritage of iron and steelworks in Poland and Europe (part 1)

WSPOMNIENIA | IN MEMORIAM

Agata Kłoczko

- 287** Magdalena Różewicz (1953–2025)

Marek Konopka

- 291** Wojciech Jankowski (1928–2025)